Työelämä
Vesa Rantahalvari

8.6.2020

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 94/2020 vp)

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi väliaikaista poikkeusta, jonka perusteella työttömyysetuuden maksamisen käynnistymisen yhteydessä asetettavalta omavastuuajalta maksettaisiin työttömyysetuutta peruspäivärahana, ansiopäivärahana tai työmarkkinatukena. Esityksen mukaan valtio vastaisi edelleen omavastuuajalta maksettavan työttömyysetuuden rahoituksesta. Samoin jatkettaisiin väliaikaista poikkeusta palkansaajan työssäoloehtoon. Lisäksi työttömyysturvalaissa olevan lomautuksen määritelmän täsmennyksen voimassaoloa jatkettaisiin. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että lomautuksen ja työttömyyden perusteella maksettava työttömyyspäiväraha ei kuluttaisi työttömyyspäivärahan enimmäismaksuaikaa.

Kyseisten määräaikaisten säännösten voimassa olon jatkaminen 31.12.2020 on tarkoituksenmukaista. Koronaviruksen aiheuttamat ongelmat eivät poistu riittävässä määrin ennen sitä.

Esitys perustuu keskeisten työmarkkinoiden keskusjärjestöjen ehdotukseen valtiovallalle. Esityksen sisältö ei kuitenkaan vastaa kaikilta osin järjestöjen ehdotusta. Ehdotus ei kaikilta osin vastaa myöskään lainvalmistelussa puhuttua.

Eduskunnan on syytä muuttaa ja täydentää voimaan saatettavia säännöksiä seuraavin osin:

1) ***Väliaikaisten muutosten tulee koskea päivärahoja, joiden maksaminen perustuu 16.3.2020 tai sen jälkeen alkaneeseen työttömyyteen.*** Näin on toteutettu ”alkuperäisessäkin” eduskunnan hyväksymässä tilapäisessä lainmuutoksessa. Hallinnolliset tai yhdenvertaisuuteen liittyvät perustelut eivät riitä kyseisestä päivämäärärajasta luopumiseen. Toimeenpanoelinten tehtävänä on toimeenpanna sosiaalivakuutuslainsäädäntöä sellaiseksi, kun se säädetään. Sosiaalivakuutus on täynnä erilaisia aikasidonnaisia sääntöjä, joita vaikuttavat olennaisesti etuuksien saamiseen.
2) Järjestöjen yhteisen ehdotuksen mukaan ***lyhytaikainen omaehtoinen työttömyysturvalla opiskelu pitää jatkossakin kuluttaa työttömyyspäivärahan saamisen enimmäisaikaa.*** Kyseessä on työttömän omaan valintaan perustuva ajanjakso, jolloin tämä on erilaisessa tilanteessa kuin lomautetut ja muut työttömät.
3) Työttömyyspäivärahan saamisessa on moitittavaan menettelyyn liittyviä korvauksettomia ajanjaksoja eli karensseja. Epätarkoituksenmukaista on se, että työttömyyspäivärahan enimmäissaantiaika pitenee myös niillä, joille on määrätty karenssi moitittavan menettelyn takia. ***Karenssiajalta työttömyyspäivärahan saamisen enimmäisajan tulee siis kulua***.